

Gaskó Krisztina

ELTE PPK Neveléstudományi Intézet

A tanulás értelmezése. A tanulási-tanítási folyamat: tervezés és tanulásszervezés

2011.06.29.

Könyvtárostanárok XIII. Nyári Akadémiája, Békéscsaba

Paradigmák a tanításról

2

1. 5 fős csoportokat alkotva osszátok fel egymás között a szövegrészleteket, és **mindenki olvassa el a saját szövegét!**
2. **Az azonos szövegeket olvasók** alkossanak egy új, szakértői csoportot, és **közösen értelmezzék** a szövegüket! Az a cél, hogy abban segítsetek egymásnak, hogy az eredeti csoportokba visszatérve meg tudjátok „tanítani” a többieknek az adott szöveg tartalmát.
3. Térjete vissza az eredeti csoportotokba, és **tanítsátok meg, magyarázzátok el a szövegeket!** Az a cél, hogy mindenki megértse a szövegeket.
4. Miután minden szöveggel megismerkedtetek, a táblázat segítségével **hasonlítsátok össze közösen** a különböző paradigmákat!

Mozaik módszer (szakértő és heterogén csoportok, közös tudásalkotás)

A tanulásról és tanításról alkotott pedagógiai elképzelések

3

- **Ismeretátadás pedagógiája:** nem azzal vagyunk közvetlen kapcsolatban, amiről tanulunk, hanem csak annak nyelvi leírásával.
- **Szemléltetés pedagógiája:** a tapasztalatainkból, a tanulás tárgyával való közvetlen kapcsolatok segítségével tanulunk.
- **Cselekvés pedagógiája:** a tanuló öntevékenysége vezet tanuláshoz.
- **Konstruktivizmus:** a tanuló nem átveszi a tudást, a tudás nem közvetítődik, hanem a tudást a tanuló *maga hozza létre*, maga konstruálja magában. Az ember minden őt ért hatást értelmez, az értelmezés alapján formálja az agy a saját rendszerét, ezért a tanulás alapja az *előzetes tudás*. Ha az új információ nem illeszkedik vagy akár ellentmondásban van saját tudásrendszerével, akkor jön létre a *fogalmi váltás*, amely a tudásrendszer bizonyos mértékű átalakulásához vezet.

Dale kúpja a tanulásról

Mire emlékszik?

Milyen tevékenységben vesz részt?

Mire lesz képes?

2

Amilyen a tanítás, olyan a tanulás

5

- A mögött, ahogyan tanítunk, szubjektív tanulásfelfogásunk (nézeteink) húzódik meg.
- Ahogyan tanítunk, úgy tanulnak a diákjaink.
- Következésképp: **Tanulásfelfogásunk döntően befolyásolja, hogyan tanulnak a diákjaink!**
- Következésképp: **Diákjaink tanulásfelfogására nagy hatással vagyunk!**

A tudás konstruálását támogató „módszerek” (tevékenységtípusok)

6

- Brainstorming (ötletbörze)
- Vita
- Átalakítás (pl. szövegből kép)
- Projekt
- Problémamegoldás
- Elemzés
- Elméletalkotás
- Kérdezés
- Magyarázat, tanítás
- Blogírás, fórumozás, chat-elés
- Stb.

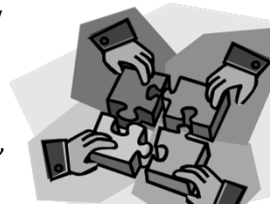
A kooperatív tanulás fogalma

A résztvevők együttműködésén alapuló kiscsoportos tevékenység, mely különböző célok elérésére szerveződhet, segítheti az egyes tanulók tanulmányi fejlődését, illetve hozzájárulhat az együttműködéshez szükséges képességek és készségek kialakulásához, a reális önértékelés és a problémamegoldó gondolkodás fejlesztéséhez. (...) lehetőséget nyújt a szociális magatartásformák gyakorlására, a saját gondolatok és érzések pontos és differenciált kifejezésére, a logikus érvelés és következtetés, a társak érzelmeit figyelembe vevő vitakészség elsajátítására (Kotschy, 1997).

A kooperatív tanulás feltételei

Alapfeltételei, amelyek megkülönböztetik a csoportban történő tanulástól:

- ☐ **Szemtől szembe kommunikáció** : biztosítja a résztvevők aktivitását.
- ☐ **Kölcsönös függés**: „mindenki egyért, egy mindenkiért”, közös cél iránt küzdenek.
- ☐ **Megosztott felelősség**: egyenlő arányú részvétel, senki nem maradhat ki a tanulásból.
- ☐ **Egyéni elszámoltathatóság**: minden résztvevő egyénileg felelős az eredményért; ez biztosítja, hogy „megérje” a résztvevőknek az egyéni teljesítmény maximumát nyújtani.
- ☐ **Megfelelő szintű szociális készségek minden résztvevőnél**: tolerancia, empátia, döntéshozás, konfliktuskezelés stb.

A tanulásszervezés szempontjai

- **Szervezési formák:** óra, témahét, tanulmányi kirándulás, múzeumlátogatás, könyvtári foglalkozás
- **Szervezési módok (munkaformák):** frontális, egyéni, páros, csoportmunka
- **Eszközök:** tanulási források (információforrások)
- **Módszerek**

Tanítási módszerek (pl.)

- Előadás
- Magyarázat
- Elbeszélés (leírás)
- Megbeszélés
- Vita
- Szemléltetés
- Munkáltató módszer
- Projektmódszer
- Tanulási szerződés
- Kooperatív tanulás
- Játék

Irodalmak

- ◆ Falus Iván (szerk., 2003): *Didaktika*, Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó.
- ◆ Ginnis, P. (2007): *Tanítási és tanulási receptkönyv*, Budapest, Alexandra.
- ◆ Kagan, S. (2001): *Kooperatív tanulás*, Budapest, Ökonet.
- ◆ Nahalka István (2002): *Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben?* Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó.
- ◆ Petriné Feyér Judit (2003): *Projektoktatás*. Oktatás-módszertani Kiskönyvtár V., Budapest, Gondolat Kiadói Kör – ELTE BTK Neveléstudományi Intézet.
- ◆ Szivák Judit (2010): *A vita*. Oktatás-módszertani Kiskönyvtár XII., Budapest, Gondolat Kiadó – ELTE PPK Neveléstudományi Intézet.